

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

ΤΟΥ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΒΩΚΟΥ

ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑΣ

Πρό ημερών απέθανε στο Παρίσι ο Γεράσιμος Βώκος, ένας από τους καιρούς συμπαθείς "Έλληνες Λόγιους". Ο Γ. Βώκος ηγαλλόη για τα ελληνικά γράμματα όσον ολίγοι. Ήξεζε ταίρια φιλολογικά και καλλιτεχνικά περιοδικά, γράφει μυθιστορήματα, διηγήματα, θεατρικά έργα και αισθητικές μελέτες. 'Ως δημοσιογράφος υπήρξε, κοντά στον Γαβριηλίδη, από τους άριστους. Τελευταίως ησχολείτο αποκλειστικώς με την ζωγραφικήν, εις την οποίαν εξ ίσου επιτύχων. Το «Μπουκέτο» δημοσίευσε σήμερα ένα από τα καλύτερα διηγήματα του Γ. Βώκου, επιφυλάσσοντων να δοση στους αναγνώστεις του και άλλας εκλεκτάς σελίδας του μεταστάντος λογίου, ο οποίος υπήρξε τόσοσν αγαπητός όσον και συμπαθής, γενναία και ευγενική καρδιά, άγνη καλλιτεχνική ψυχή, τύπος λογίου της καλής και ταιάς γενέας που φεύγει, αφήνοντας οπισθεν της δυσκαμπύλουαν κεναν. 'Ας είνε ελαφρό το χόμα που θα σκεπάση τον νεκρότον, και άληθομνητον φίλοι!...

X. Σ.

Τό τραίνον έσταμάτησεν εις τις Τζιτζιφιές ως συνήθως. Καί μόλις παρέλαβε τούς έπιβάτας από τό άλλο, πού ήρχετο εκ Παλαιού Φαλήρου, ό οδηγός έδωκε τό σύνθημα της άναχωρήσεως. 'Ητο μεσανύχτια περασμένα. Παντέλhnος εις τό μεσουράνημα. 'Ο αϊγαλιός έφρυσεν από τά φωτοβόλα άγκυλιάσματά της, ό έλαιον προελάμβανεν αϊγλην φανταστικού τοπίου υπό την άκτινοβολίαν της, ή 'Αθήνα πέσαν και ή 'Ακρόπολις έφαινοντο βυθισμένα, εις πάλλευκον όνειρον τρυφής και γαλήνης υπό τά αϊθέρια φιλήματα της.

Εις τό βραχνόν κέρας του οδηγού άνταπήντησε παρευθύς ή όξεϊα σφυρίζου της μηχανής και ήτο έτοιμον τό τραίνον να έξορμήση, οτε ίσχυραι ηκούσθησαν κραυγαί :

— Σταθήτε!... Σταθήτε!...

Και συγχρόνως άνέκυψαν οπισθεν των έντεϋθεν μαγαζείων δυό άνδρωποι σύροντες μετά κόπου όπισθεν των ένα άλλον όστις προσπάθει να διαφύγη εκ των χειρών των και έφώνει μετά λυγμών :

— Μωρέ, αφήστε με... τί σας κάνω!

Τή ζωή μου δεν την όρίζω :

Οί έπιβάται όλοι έπορεύαν την κεφαλήν των μετά περιεργίας να διακρίνουν, ποίος ήτον ό άπηλπισμένος αυτός, πού έζήτην ν' αυτοκτονήση. Καί μετ' όλιγον έμπροσθεν έννοικτης άμαξης άνεφάνησαν οί δυό εκείνοι άνδρες, κρατούντες σφιχτά τον δυστυχή, άνθιστάμενον, συρόμενον κιτά γής, όλουζοντα :

— Βοηθάνε, βρέ παιδιά να τον άνεβάσουμε άπάνω τον μαγκούφη! 'Επήγε να σκοτώθη έδώ παρά κάτω στη γραμμή!

'Ενας ψαράς, ένα παιδί συμπαθητικό, καλοντυμένο με τά κυριακτικά του ρούχα, άφήσας την παρέαν του, τρεϊς άλλους ψαράδες, τον χονδρόν εκείνον και νεαρώτατον πού έχει έν' από τα μεγαλειότερα ψαράδικα εις την άγοράν και του, δυό βοηθους του και συντρόφους, κατήλθεν από τό βαγονι και έπλησίασε τούς προσπαθούντας ν' αναβιβάσουν επί της άμαξης τον άγνωστον, δια να βοηθήση αυτούς.

Μετά τινων λεπτών πάλην κατώρθωσαν να τον άνεβιουν. Τότε ό οδηγός έπλησίασεν.

— 'Εχεις εισιτήριον; του ειπε.

'Εκείνος τον παρετήρησεν άγρίως μ' ένα γέλιο φρικτής άπελπισίας επί των ώρχων χειλεων του, με τό βλέμμα στεγνών και τός παρειάς ίσχνότατας, πετόι διαφανές, σχεδόν άνυπόστατον, από την πείναν προφανός πού του έλυμαίνετο τον όργανισμό, σά να του έλεγε : Βρέ θεομαίχτη, για περίπατο ήρθα έδώ κάτω :

'Αλλ' ό οδηγός πιστός έφαρμοστής των τύπων, επανέλαβεν άπαθής :

— 'Εχεις εισιτήριον;

Οί ψαράδες έγέλασαν.

— 'Ασ' τον άνδρωπο, αδελφέ, ειπε εύπλαχνικώς εκείνος, όστις πρό μικρού έδωκε χείρα βοηθείας, όταν τον άνεβίβασαν εκ της όδοι πού να τό βοηθί τό εισιτήριον;

— 'Αλλ' ό οδηγός έμενεν άνένδοτος.

— Τό εισιτήριον, επανέλαβεν, ειδημή θά τον γκρεμίσω κάτω!

— Γιατί να λάρης τέν κόπον, αδελφέ! προσέθηκαν ό ψαράς γελών. 'Ασ' τους να γκρεμιστή μόνος του. Αυτό θέλει κι' αυτός.

Και επανέλαβε σοβαρευθείς και με έκφρασιν οίκτου δι' είνε πρόθυμος να πληρώση αυτού τό εισιτήριον.

Και μόνον, μετά την διαβεβαίωσιν αυτήν, καθιστούχας ό οδηγός έσάλλισε και τό τραίνον έλπηε τον άνήφορον.

'Ητο καμιά τριανταριά έτών ό άγνωστος εκείνος, ό άποπειραθείς να τεματίση τον βίον του τόσοσν οίκτωι, κουρελλιάρης, έλεεινός, άπαίσιος. Τά ύποδήματά του μόλις αννεκρατούντο περί τούς πόδας του. Τό πουκάμισό του σχισμένο. Έφορούσε μίαν ξεθοριασμένην σταγυτή ρεμπουκλίκα, της όποιος αϊ γόφοι ήσαν προς τά κάτω έστραμμένοι και του έσίαζαν τό μέτωπο μέχρι των όφρων. Καθός του έχτυπούσε φάτσα τό φώς του φανού της άμαξης έφαινετο και από κίτρινο κερι πλέον κίτρινος. Έφαινετο ότι έβδομάδες είχε να έλθη εις έπαφήν με τό ξυράφι του μπαρμπερή και μακρά

ξανθαι τρίχες έξεπετούσαν έδώ κι' εκεί, έπιτείνουσαι την ίσχνότητα των παρειών του.

— Πώς σε λένε; τον ήρώτησαν κατ' επανάληψιν οί ψαράδες.

— 'Αλλ' αυτός δεν άπεκρίθη.

— Τι δουλειά κάνεις;

— Βρέ δέ μιλάς; ειπε τότε ό χονδρός θυμωθείς και όδησεν αύτόν εκ του βραχίονος.

'Αλλ' ως να τον έξώργισεν ή απότομος αυτή έρώτησις και τό βαίον κίνημα του ψαρά, ήγέρθη ό άτυχης και άπεπειράθη να κρημνισθί και πάλιν.

— Κρατήχτε τον για τον θεό! ειπε ένας έπιβάτης, νεαρός κύριος λιποψυχής.

— 'Αμ' δεν μās φεύγει κι' έννοια σου! ειπον οί ψαράδες, με τās ως πελώρια άγκιστρα χειρας των σφικτοκρατούντες αύτόν, άλλοι από τον σβέρκο και άλλοι εκ του βραχίονος.

'Επάλαιεν ακόμη επ' όλίγον, αλλ' άπαυδήσας εκάθέσθη ήσυχα. 'Εδειξεν ότι μετεμελήθη και μόνον τό βλέμμα του περιέφερε γύρω του φοβερόν και ύποπτον. Τότε εκείνοι ήρχισαν ν' άστείονονται εις βάρος του :

— Νάχα τό μυαλό σου κοκκινόχωμα! ειπεν ό έπικεφαλής της παρέας, λακτίζων αύτόν επί του γόνατος.

— 'Επίτηδες τό κάνει ό παληάνθρωπος! έψιθύρισεν ό άπ' έδώ, ένας λιγνός και νευρώδης. Κοπάνα του μιά να ήμερέψη στη στιγμή! 'Ε ρε...

Και συγχρόνως του έκοπάνισε μίαν εις τον σβέρκον, αλλ' έν είδει θωπείας και άστείου.

Οί έπιβάται όσοι ήσαν ευαίσθητοι και πονετικοί, ήρχισαν ν' άποσύρωνται προς τά όπισθεν θρανία. 'Αλλοι τινές άγριοι και άνάληγοι έπλησίασαν προς τό θέαμα και άπελάμβαναν καγχάζοντες, εύφρολογούντες εις βάρος του δυστυχούς αυτού, ό όποιος είχε συμμαζεϋθει εις έναυτόν, φεβισμένος ένώπιον των άνθρώπων οί όποιοι του έσωσαν την ζωήν διά να τον βασανίσουν έτσι τώρα και να τον τυραννούν. Συνεχώς έπλάτγίζε την γλώσσαν εις τό στόμα διάνά περιμαζεϋση τον σίελον, και έβαζε τό δεξιόν του χέρι επί του στομάχου, συμπίεζων αύτόν διά να συκρατήση τός κραυγās του. Ποίος έξείρε πόσες μέρες ήταν νηστικός και με ποιά όδυνήρα γράτσονίσματα να του αϊμάτανε τά σπλάχνα ή πείνα, τό άμείλιχον και άδάμαστον αυτό κακόπ που κάνει τους άνθρώπους αυτόχρεας, όταν δεν ήμπορεί να τους φτείσση κακούργους! 'Εν τούτοις ό έμπαιγμός έξηκολούθη φρικτός, βόρβορος και σκληρός κατά του δυστυχούς! 'Ο ένας του έπαιρνε τό καπέλλο, ό άλλος του έβρουόσε γιακάδες, τρίτες τις, πελώριος κούσαβος, έβεβαίωνεν, ότι τον ένγνώριζεν, ότι ήτον ένας μέθυρος, ότι έτσι τά έκανε.

— 'Ε, ρε... του έλεγε. Μήλα ρε, δεν εισαι ό μιστος— Προκόπης ό Σαντορινιός.

Και ως δεν άπήνην ό άτυχής, μη γνωρίζων τον άνδρωπον πού τόσοσν έλομβανε ύπερ αυτού ένδιαφέρων, του ήστραψε φρεβρόν ράπισμα επί της παρειάς και δια μίας, όλος άπροόπτως, ήγέρθη πλέον εκείνος, θηρίον ανυπότακτον έν τη τελευταία του άποπειρά, και έξώργισεν άπροόπτως προς τά έξω, κλίνων τό σώμα διά να κρημνισθί, των έπιβατών μετά τρόμου θεομήνων.

'Αλλ' ό χονδρός ψαράς ήδυνήθη να τον σώση και αύτην την φοράν, δράξας αύτόν εκ του τραχήλου την τελευταίαν στιγμήν. Πάλη λυσώδης έπηκολούθησεν έν τούτοις. 'Αλλ' αυτός δεν συνεκράτειτό πλέον. 'Όταν τον άνέσυραν εκ του διαζώματος και ήδη πολλοί τον εκράτουν, έδάγκασε λυσσώδως την χείρα του σωτήρος αυτού και τό αίμα έρρευσε πεταμηδόν. 'Ολόκληρον τό τραίνον άνάστατον. 'Αλλ' ό συρμός έτρεχεν έν τφ μεταξή δι' όλης της ταχύτητος. Παρά την συνοικίαν του στρατιωτικού νοσοκομείου τέλος έστάθη τό τραίνον. Μιά περίπολος εκ τριών άστυφυλάκων άνεφάνη και συνέλαβον τότε τον δυστυχή και δέροντες αύτόν άνηλεώς τον άπήγαγον εκείθεν, μάτην κραυγάζοντα έν είδει διαμαρτυρίας.

— Μωρέ γιατί χτυπάτε, αδέρφια, γιατί χτυπάτε; την ζωήν μου δεν την όρίζω;

Γεράσιμος Βώκος